

ŠTEVILO BREZPOSELNIH ZNÁTNO NARASLO JANUARJA SO ODSLOVILI NAD 13 STO TISOČ DELAVCEV

Daljši delavnik in priganjanje vzrok
večanja industrialne 'rezervne' armade

Veliki stavkovni boji v New Yorku, Akronu in
v drugih krajih. — Oblast na strani kompanij

MINILO je že šest let, od kar je nastala kriza, a problem brezposelnih je v bistvu tam, kjer je bil ob početku. Vlada je v interesu poseduječega razreda — pa če hoče to priznati ali ne — storila za milijone nezaposlenih le toliko, da ne umirajo gladu. A še to jih je dala na račun zadolžitve in prodajnega davka, namesto da bi odvzela znaten odstotek imovin milijonarjem, multimilijonarjem in milijardarem, ki jih zase v taki množini nikakor ne potrebujejo. Obljuhe za zmanjšanje brezposelnosti se pod new dealom niso izpolnile, kajti na podlagi statističnih podatkov, ki jih objavlja urad Ameriške delavske federacije, je bilo ob koncu januarja t. l. 12,626,000 brezposelnih. Ker industrija tudi februarja ni najemala delavcev, je bilo stanje nezaposlenih tudi prošlo mesec nespremenjeno.

"Narast brezposelnosti v toki meri ni nič manj kot tragedija," pravi komentator A. F. of L. o menjenim številam. 1,229,000 delavcev, ki so imeli zaslužek v decembri, so ga izgubili v januarju, pravi isto po ročijo, ali več, kot katerikoli januar od leta 1931 naprej.

Poročilo pravi, da se vzrok povečanja brezposelnosti družbe, prvič, ker so po razveljavljanju Nire zvišale delovne ure in jih še vedno zvišujejo, in drugič, ker pospešujejo prigrajanje in tehnične pripomočke za večanje produkcije s čim manjšim številom delavcev.

Prekletstvo brezposelnosti in nestale zaposlenosti vidi torej nad ameriškim delavcem še s prav tako silo kakor l. 1933, ko so rekli, da je kriza na višku.

Eso glavnih vzrokov mizernih razmer so nizke plače. Delavci se skušajo organizirati, ne zaradi kakih prekuških namenov, ampak da si skrajšajo delavnik in zvišajo mezdotočno, da bo ob njih mogoče živiti. (Nadaljevanje na 5. strani.)

Predloga za zavarovanje proti brezposelnosti zadušena

Zveza industrialcev v Illinoisu je absolutno proti zavarovanju delavcev, da bi dobivali podporo v slučaju brezposelnosti. Predloga, ki tako zavarovanje določa, v illinoiski legislaturi sploh ni prišla v razpravo, pač pa je s prenehanjem zasedanja odpadla sama po sebi.

Federalni zakon, ki določa podpore brezposelnim, pravi, da jih bodo deležni delavci le v tistih državah, ki tudi same pomagajo. Ampak družbe so proti in poslanci jih ubogajo. Iz istega vzroka so tako predloga zavrgli tudi v Indiani. Če bi delavci glasovali za svoje ljudi, namesto za agente kapitalistov, jim ne bi bilo treba moledovati za drobtine.

Stavke so za delavce gorje. Nešteto družin so že uničile. Veliko stavkarjev je bilo pobitih, tisoče pretepenih, vrženih v zapore, deportiranih, po izgubljenih stavkah odslovljenih itd.

Toda kaj drugega delavcem preostaja, kot stavka, ker so brez politične moći? Zato se tega sredstva — če hočejo biti ljudje in si ohraniti svoj samoposnos, morajo posluževati.

V New Yorku so zavaskali nameščenci v velikih zgradbah, v katerih je uslužbenih okrog poldrug sto tisoč delavcev.

V Akronu, O., kjer so največje tovarne kavčuka na svetu, trajata stavki že četrti teden. Ujne v Akronu so zapretile z generalno stavko, če se bo proti piketom uporabljala sila, kajti sodišče je — kot običajno — izdalo "odnosno prepoved" proti delavcem in v korist kompanij. Posredovalci delavskega departmента so v Akronu

pojasnili.

Na Poljskem je tri in pol milijona židov. V sedanji krizi jih je bedno, nevedno ljudstvo zelo zasovražilo, ker jih dolži krvim svoje bude. Eden izmed poslavcev je dejal, da je toliko židov prevlekel odstotek za Poljsko in je predlagal, da se naj jih najmanj en milijon deportira. Kam? Tega ni mogel pojasniti.

Problem poljskih židov

Na Poljskem je tri in pol milijona židov. V sedanji krizi jih je bedno, nevedno ljudstvo zelo zasovražilo, ker jih dolži krvim svoje bude. Eden izmed poslavcev je dejal, da je toliko židov prevlekel odstotek za Poljsko in je predlagal, da se naj jih najmanj en milijon deportira. Kam? Tega ni mogel pojasniti.

Patriotizem bogatašev je skrajno sebična stvar

Bogataši so zelo patriotični. Ampak kadar povzročijo vojno, se bojničiči doma pa bogate na račun klanja. Davki so branijo na vse pretege. Ko so bili zvišani davki na dedine, so se jim ogibali s tem, da so premoženje sorodnikom delili že v življenju pod označbo "dar". Kongres je vsled tega zvišal davke tudi na "darove"; ta zakon je postal veljaven 1. januarja t. l. Prošle mesece so bogataši prepisali na svoje v obliku "darov" nad \$100,000,000, večinoma delnice.

Predsednik Roosevelt pravi, da bo treba naložiti spet nove davke v vso ene milijarde 137

milijonov dolarjev, kongresniki pa si belijo glave, od kje iztisniti ta denar, kajti ljudstvo je revno, bogataši pa jim prete s "kaznimi" v letosnji volilni kampanji, ako ga nalože na. Hudejo se na Roosevelta, češ čemu nam on ne pove, kje naj vzamemo? Najlajglji izvod je inflacija, pravijo nekateri. Veliko jih je, ki to tudi verjamajo, ker ne vedo, da bo ljudstvo potem še revnejše in bogataši še bogatejši.

Odbor zvezne španskih indu-

trialcev je kompanijam — spo-

v zgodovini sedanje dobe — že se je špansko ljudstvo otreslo fašistično pritiska in klerikalno-fašistične večine v zbornici z glasovnico. Kljub skrajnemu napetosti v volilni agitaciji in na dnevi volitev — ko je pretila nevarnost za fašistične in vojaške vpadne od vseporovsod, ni prišlo do nikake velike fizične bitke. Po vse Spaniji je bilo skozi kampanjo in na dan volitev ter potem na dan ožjih volitev ubitih nekaj nad 30 sev. kar v razmerah, kakršne so v Španiji in v romanskih deželah sploh, ni smatrano za izredno visoko število.

Po zmagi enotne liste delavskih in liberalnih strank je stare vlada odstopila, glavni klerikalni voditelj Gil Robles, ki je bil kandidat za španskega Mussolinija in Hitlerja, pa je "zbolel" in se "začasno umaknil iz javnosti".

Blizu 40.000 političnih jetnikov je bilo po ljudski zmagi osvobojenih, nova vlada pa je družbenak ukazala, da jih morajo najeti nazaj in enako vse tiste delavce, katere so po začudenju revolti oktobra l. 1934 vrgli na cesto.

Odbor zvezne španskega indu-

trialca je kompanijam — spo-

ročil, da jim ne preostaja dru-

gega kakor da se pokore vladnemu ukazu, če nočajo riskirati revolucijo in uničenje njihovih podjetij.

Nekateri podjetniki so se sicer uprlji, špansko delavstvo pa jin je prošlo nedeljnje pokazalo, da njihove trinogovosti ne bodo tolerirali.

Nad 150.000 jih je korakalo po ulicah Mađrida z morjem dečej zastav. Manifestirali so za Španijo, v kateri se naj zlo kapitalizma in klerikalizma odpriči. Španski proletari zahteva novo uredbo, ki bo služila njemu, aristokrati in druga bogataška posvetna ter duhovska gospoda pa naj oddide, ako ji drago, ali pa se naj loti česa koristnega, da bo vedela,

kaj je delo za vsakdanji kruh.

Volitve v Estoniji

V Estoniji se je izreklo 472.416 volilcev za demokratični sistem vlade in le 148,878 za diktaturo.

Stroški za pogreb angleškega kralja

Pogrebski stroški angleškega kralja George V., ki je umrl v mesecu februarju, so značili približno \$125,000.

Večinoma vse novo osnovane industrijalne unije so navedane same nase. Edino moralno in gmotno podporo jim nudi odbor za industrijski unionizem, socialistični agitatorji in socialistično ter drugo radikalno delavsko časopisje širokem.

Ako se posreči organizirati jeklarske delavce, delavce v avtnej industriji, v industrijski kavčuki itd., ter jim izvojevali priznanje, bodo unije stare forme s svojimi par milijoni članov obsenčene in staremu vodstvu bi odzvoljila. Birokrati v A. F. of L. so čuti, zato ovirajo delo, katero bi bilo edino pametno in vsemu delavstvu v korist.

William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, preti, da odboru za industrialni unionizem, kateremu načeljuje John L. Lewis, ne bo prizanjen. Green pravi, da je omenjeni odbor nič drugega kot dualna organizacija, kakršna v. A. F. of L. ne sme obstojati. Sploh se spor med Lewisom in Greenom ostiri in lahko dovede do razkola.

Lewis insistira, da naj eksekutiva A. F. of L. storii kaj izdatnega za organiziranje delavcev v masnih industrijah. V imenu odbora za industrialni unionizem je ponudil eksekutivi Ameriške delavske federacije pol milijona dolarjev, če se

Spor o vprašanju oblike unije se ostri

resno loti kampanje za organiziranje delavcev v jeklarski industriji. Omenjeno sveto bi prispevali premogarji in članstvo drugih industrialnih unij. V svoji ponudbi je navedel pogoj, da mora biti unija v jeklarski industriji industrialna, ne pa delavsko ločiti v unije po strokah.

Green je Lewisovemu odboru hladno odgovoril, da bo predložil ponudbo prihodnjem sejki eksekutiv Am. del. federacije, ki bo meseča maja, a je že zdaj očvidno, da ne bo upoštevana, ker se sedanja večina boji industrialnih unij oziroma sploh ne verjame vanje, če, da jih bi kontrolirali komunisti.

KAPITALIZEM VSEPOVSOD SE BOLJ IN BOLJ ZAMOTAVA IN POGREZA

Problem obrambne zveze med Francijo in Rusijo Mussolinijeve zmage v Afriki. — "Puč" v Tokiu

OBRAMBNA ali vojna zveza Francije s sovjetsko Unijo, ki jo je sklenil bivši francoski premier Laval še lansko poletje, je bila po dolgem odlašanju odobrena v francoski poslanski zbornici dne 27. feb. t. l. s 353. proti 164. glasovi, Francoski fašisti in mnoge druge nacionalistične skupine ji nasprotujejo, prav tako tudi večina vodilnih francoskih kapitalistov, ki podpirajo fašiste in pa idejo za sporazum med Hitlerjem in Francijo proti boljševikom.

Drugo besedo ima francoski senat. Velika večina prebivalstva v Franciji je za to zvezo, četudi so mnogi veliko izgubili, ker boljševiki po prevzemu vlade v Rusiji niso hoteli prevzeti odgovornosti za dolgove carjeve v Kerenskijevem vladu. Ampak mržnja do Nemčije in strah pred Hitlerjevim nakanjam se je v Franciji večji kakor pa jeza nad novo Rusijo vedolgov, katere je kratkomalo črtala.

Nekateri vojaški veščaki dvomijo, da je Francija s to zvezo kaj posebnega pridobila. Kajti ako Hitler navabi na Francijo, ji more priti USSR izdatno na pomoč le preko Poljske, ta pa je naklonjena Hitlerjevemu režimu in prejke ima z njim tudi tajno vojno zvezo.

Potem takem bi morala Rusija najprvo poraziti Poljsko predno bi mogla napasti tretji rajh na njegovih mejah. Ali pa Franciji pomagati v zvezi z Rumunijo in Čehoslovaško. Vsekaror je Francija to zvezo sklenila v veri, da bo koristila nji in da bo z njim brzala Hitlerjev militarizem. Takoj ko je bila v poslanski zbornici odobrena, je Hitlerjeva vlada s posebno gesto ponudila Franciji sporazum in prijateljstvo, očividno zato, da bi preprečila nadaljnje korake za odbore francosko-ruske zveze.

Istočasno je Nemčija zapretila, da bo spet zgradila utrdbe v Poruru in naselila vanj svoje polke. Tako bi postala francoska meja še bolj ogrožena. Napetost je velika in mir na "zadnji fronti" v negotovosti.

Dasi je Nemčija zagazila v pomanjkanje živil in v bankrotne stanje, ni z oboroževanjem prav nič odnehal ampak ga pospušča. Njena armada je spet ena najboljših na svetu in njena letalska vojaška flota se po zatrdilih veščakov lahko meri z vsako drugo. Dasi je njena vojna mornarica v primeri s prejšnjo kajzerjevo še šibka, povzroča klub temu Londonu, Parizu in tudi sovjetski Rusiji nemalo skrb. Ker je opozicija v Nemčiji zadušena, ni v nji mogoča nobena uspešna akcija za oviranje njenega oboroževanja. Treba je časa, da se ljudstvo samo zdrami iz omotice in ono stori konec režimu, kateri ga je pahnil na pot pogube.

V Italiji so nastali vsled njene vojne v Afriki za prebivalstvo težki časi. Sentiment za odstranitev Mussolinija narašča ne le med ljudstvom v splošnem, ampak tudi med fašisti samimi. Mussolini je menda to nejevoljo začutil in poskrel, da se bille italijske čete pognane v bitke z Etiopi in večjo odločnostjo. V kolikor je verjeti italijskim uradnim poročilom, so bile negušove armade teperne na severni in južni fronti, Italijani

(Nadaljevanje na 3. strani.)

NAČELO DEMOKRACIJE V EVROPI IN DRUGJE NI BANKROTIRALO

Zadnje volitve v Španiji so ralo presenetljive uspehe. Fašistični puč se je ponesrečil. Vzlici temu popularnemu mítu dokaz, da je fašizem le začasen pojiv, kajti velika večina volilcev se je izrekla proti njemu in za ustavno vlado z mogočno pristaše tudi v tej deželi. Delavstvo stori dobro le sebi, če je proti fašistom budo na straži.

ČITATELJEM PROLETARCA V CHICAGU IN OKOLICI

V nedeljo 8. marca bo v dvorani SNPJ prireditve v korist Proletarca, na kateri vprizore igralci iz Waukegana burko "Dva potepuh". Ostali sporedi vtori točke, v katerih nastopi mešan pevski zbor "Sava", dramski odsek kluba št. 1 pa vprizori igro v enem dejanju "God and Country". Govornik bo Peter Kokotovich. Čitatelji Proletarca v Chicagu in sosednjih naselbinah so vabljeni, da se te prireditve, ki bo v korist njihovega lista, gotovo udeleže. Spored je objavljen na 4. strani.

NAŠE AKTIVNOSTI

Na 3. strani je seznam naročnin, ki so jih v prošlih 8. tednih poslali agitatorji Proletarca. Napredovali so v primeri s prejšnjimi 8. tedni za 63 naročnin.

Klub št. 16 JSZ na severni strani Chicaga ima v načrtu kampanjo za raziskrjenje Proletarca. — Socialistična stranka v Allegheny County, Pa., vprašuje upravnosti, koliko bi bilo, ako naroči za dobo šestih mesecov vsak teden zavoj Proletarca, da bi ga sodruži razdajali med slovenskimi delavci.

V Chicagu se zavzema za raziskrjenje Proletarca. Socialist Study Club, ki oblikuje, da bo to akcijo sodeloval in starejših sodrov tudi uspešno izvršil.</p

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE.

NAROCINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četr leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobitev v številki tečočega teda.

PROLETARECPublished every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc.
Established 1906.Editor ..... Frank Zalitz.
Business Manager ..... Charles Pogorelec.
Assistant Business Manager ..... John Rak Jr.

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.**PROLETAREC**2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.**Politični jetniki v sovjetski Uniji**

Leon Trocki, ki živi sedaj v Honefusu na Novežku, piše, da je dobil nedavno iz zelo zanesljivih virov poročilo o krutem ravnanju s političnimi jetniki v USSR. Teh je v Rusiji zelo veliko. Imajo jih v ječah, ali na otokih, ali pa so izgnani v Sibirijo.

Trocki se v svojem proglašu z dne 27. februarja zavzema za tiste politične jetnike, ki so zvesti sovjetski Uniji, zamerili pa so se vsled enega ali drugega vzroka Stalinovemu režimu. Trocki pravi, da je edin njihov zločin to, da so kritizirali vladočo birokracijo.

Trocki navaja slučaj dr. Antona Čilige, člinskega voditelja jugoslovenske komunistične stranke, ki je nedavno prišel iz sovjetske dežele. Čiliga je bil v ječi injetniškem taboru vsega skupaj pet let, ker je kritiziral vodstvo in takto kominterne. Od oblasti je zahteval izpuštitev, da odpotuje iz Rusije. Ker mu niso ugodili, je pričel z gradljivo stavko. Hranili so ga siloma, ker niso pustili, da bi bil na ta način izvršil samomor. Takih slučajev je tisoč, pravi Trocki. Tisoče izključenih članov komunistične stranke je vjetništvu, dali niso storili drugega kakor izrazili svoje odkritno mnenje o razmerah, v katerih neenakost narašča. Tisti, ki so protestirali proti uvedbi vojaških šarž, kaže so bile pod carizmom v drugih deželah, so bili tudi kaznovani.

Gregorij Zinovjev in Leo Kamenev, ožja sodelavca s pokojnim Leninem, sta v ječi za teroristični zločin, pri katerem nista imela niti najmanjšega opravka, pravi Trocki. Kamenev, bivši predsednik mogočnega političnega biroja, je v celici zanesljivim drugim jetniki. Lani so k njegovi kazni pričaknili nadaljnji pet let zapora, češ, da je sodeloval z zarotniki, ki so imeli namen umorit Stalina. Čiliga, Tarov in drugi so pravili Trockiju o sovjetskih ječah v taborih iz svojih skupcev, piše Trocki, in on jim verjame, da nastaja med vladajočo birokracijo in ljudstvom čedjal na večje nasprotnost. Birokrati se poslušajo proti opozicionalem najdrastičnejših sredstev, ne zato, da bi kritistili USSR, ampak da sebe ohranijo.

Na zadnji Trockijev proglaš odgovarjajo v Moskvi, da so njegove trditve smesne in nevredne komentari.

Trocki priznava, da nasprotniki sovjetske Rusije v Ameriki in drugje ta dejstva izrabljajo v propagandi proti njemu, ampak če vladajoči v Moskvi tega nočejo, naj dovolijo svobočnost tistim tisočem jetnikov, katerih edini prestopek je, da si upajo imeti svoje mnenje, ne pa samo kimat.

Točki prvič, da se bivši sovjetski vojni komisar zavzema za politične jetnike v deželi, v kateri je imel po revolucioni poleg Lenina najvažnejšo vlogo. Zdaj je v izgnanstvu in komunisti v USSR morajo verjeti, da je poštel Trocki izdajalec, sovražnik boljeviške Rusije in zaveznik buržavije.

Dokler je bil Trocki eden najveljavnejših mož v vladu USSR, je pomagal graditi kaznjeniški sistem, enako tudi Zinovjev, Kamenev in drugi boljeviški veljaki, ki so danes izrinjeni iz vlade in stranke ter poslanici v zapor. Ko so prva leta po boljeviški revoluciji poslali tisoče socialistov vjetništvu, niti Čiliga ni protestiral, ne Trocki, niti ne Kamenev, Zinovjev, Tarov itd. Ko so se okusili odvzem svobode na sebi, so zapeli drugačno pesem.

Sovjetska vlada je v prošlih mesecih napravila nekaj gest, ki naj bi dale svetu razumeti, da bodo politični jetniki kmalu izpuščeni in da se z njimi po človeško ravna. Sploh pa sovjetsko časopisje o političnih jetnikih in jetniških taborih večinoma molči. Ne molči pa kritika v inozemstvu, kakor ne o jetniških taborih v Nemčiji.

Trocki, ki se zavzema za politične jetnike v Rusiji, bi, če bi bil logičen, moral obsoditi tudi sistem diktature, kajti kjer se vlada despotično, tam so politični jetniki, pa naj bo diktatura taka ali taka.

"Bogastvo ni vse"

Ko je znana ameriška milijonarka Barbara Hutton rodila otroka, je o tem dogodku Arthur Brisbane takole filozofiral: "Vprašajte Barbaro, kaj bi rajše, deset milijonov dolarjev ali otroka. Poglej vas bo pomilovalno in stisnila otroka k sebi. Deset milijonov je ranjno nič. Otrok ji je vse."

Kdor čita samo Hearstove liste, mu morda tako razlaganje ugaja. Ampak je zavajalno. Kajti v resničnem življenu se nikoli ne dogodi, da bi kdo koga vprašal: Kaj hoče, milijone ali otroka? Milijonarji imajo obuje, revezati pa le otroke, dasi bi jim vsaj dva tisoč dolarjev na leto v vsaki družini zelo dobro služilo. Tisti, ki imajo bogastva, v Brisbane je eden med njimi, dopovedujejo revezem, da bogastvo ni vse, češ, da se revni čestokrat srečenjši kakor pa bogataši. Ampak bogatašem ni za tako "srečo", radi tega se svojih premoženj krepko drže in sovažijo vsakega, ki propagira socializacijo.

"Dobili ljudje"

V lanski prazniški sezoni je nekaj očetov in mater izvršilo samomor, ker vsled bede niso mogli nuditi svojim otrokom nikakoga veselja.

Casopisje take slučaje sporoča med vescimi, dobri ljudje berejo in nato pošljajo sirotam, ali napol sirotam igrač, življi in oblike.

Ampak dobrti ljudje bi bili še bolj dobrti, če bi se zavzeli odpraviti uredbo, ki je kriva takih samomorov in tragedij v družinah.

Ostro zimo so nasledile povodnji in povečale škodo ter število nezgod

Oba velikih ameriških rekah je prebivalstvo v težkih skrbah zaradi strahu pred povodnjami. Reke so bile večinoma zamrznjene. Ko pa se je koncem februarja pričelo tajati sneg, so naraste in ledene plote so ovirale odtok. Ponkod so se nagromadile toliko, da se je načrta dočasa različna voda različna daleč naokrog in prisadejala pre-

bivalstvu veliko ikoda. Tudi nekaj ljudi je utonilo, ker so niso mogli rešiti iz vodnega navala. Slika prikazuje reko Ohio v Evansville v Indiani, ki je vsed množine ledeneh plote toliko narasta, da je preplavila široko krajino treh okrajev.

Ivan Vuk:**V deželi biblijske kraljice iz Sabe****Abesinija — Etiopija**

Zakopal sem se v knjige, ki kaže na moji mizi in govor o deželi skravnosti, ki je bila do-žaj kaker nepoznana. Le-

kjer se je zbiral balzam, kadilo (timjan) in mira. Trgovina z dišavami se je začela v zgodovinski epohi, o kateri človeštvu

zdaj, ko so tam na njenih me-jah zagrmeli topovi, zatreksale bombe, lomili tanki, in silijo v to deželo druga ljudstva in kar-kor nekdaj v zgodovinskih časih, da si osvojijo bogastvo po-krajin, da vsilijo domačemu ljudstvu svojo voljo in svojo civilizacijo, zdaj je ta dežela skravnosti opisana, pretehvana in orisana v vseh mogočih bar-vah in v mnogih knjigah, da samo sedeš k njim in jo spo-znas.

In odpril sem te knjige, da jih spoznam. Poslušajte — pri-povedoval vam bom.

Kakšno je prav za prav im-te najstarejše države na svetu? Več je njenih imen. Etiopija, Abesinija, Habsa. Po-starh zgodovinskih virih je pravilno Etiopija in Abesinija, ker se že v Homerjevi "Odiseji" opeva nek sestanek bogov. Na tistem sestanku bogov je manjkal samo bog Poseidon. Oopravili so ga, da se je zadřsal na obisku pri ljudeh na koncu sveta, pri daljnih Etiopijcih. Filolog razlagajo, da izhaja to ime od besede "Aithil-of", kar pomeni "od sonca og-ača". Ali po navadi nastajajo imena iz gospodarskih razlo-gov. Grki, kakor mornarji in trgovci so trgovali s sadjem iz aromatičnih dežel na obalah Sredozemškega morja. Aroma-tične dežele so bile že v starih časih Južna Arabija in Afrika,

kjer se je zbiral balzam, kadi-lo (timjan) in mira. Trgovina z dišavami se je začela v zgodovinski epohi, o kateri človeštvu

še do nedavna ni nič vedelo. Farao Sunkhara iz enajste dinastije, je leta 2100 pred Kristusom poslal trgovce v deželo Pwent po dišave. Ta dežela je danes Somalijo obrežje. Štiri sto let pozneje je poslala kraljica Dašop celo brodove v Južno Arabijo, da nakupi mirtlo in balzam. Pravo mirtino dreve uspeva samo v Južni Arabiji, Eritreji in v Severni Abesiniji. Arabsko kadilo (timjan) pa raste na grlicih od Hadramuta in na nasprotnem so-malijskem obrežju.

V starih arabskih napisih pred Kristom se omenja beseda Tib ali Taib, kar pomeni kadilo (timjan). Plural te besede je Atjub ali Atjob. Atjuban po-meni človeka, ki prideleku ka-dilo (timjan). Od teh Atjubincov, s katerimi so trgovali Grki, je nastala po grški transkripciji beseda Etiop.

O besedi Abesinija pa go-vori narodna etimologija. Izhaja iz besede Habsa, kar v arabščini je s francoskimi, angleškimi in italijanskimi kolonijami odrezana od Indij-skega oceana in od Rdečega morja. Po etiopski uradni zgodovini vladajo deželo neposre-dni potomci svetopisemskega kralja Salomona in kraljice od Sabe. Kralj je absoluten vlád-dar. Od oktobra 1907 dalje mu pomaga pri vladanju sedem-članski ministrski svet, po letu 1910 pa svet starešin, a od leta 1931 pa dve zbornicici. Vse te organe pa imenuje neguš, kar je po našem kralj in vsi njihovi sklepi tudi le tedaj veljajo, če jih neguš potrdi.

Poklicnih vojakov šteje Abesinija samo 100.000 mož. V sili pa jih lahko postavi pod orožje tudi 4 milijone. Stalno služi vojsko približno 1 milijon mož. Plače ne dobi nič. Se hraniti so morajo sami. Najlepše plačilo jen je, da smejo nositi puško.

Med dejanji bosta govorila Peter Kokotovich in Mary Jugg. Ernestine Jugg bo deklarirala "Then, What?" (Covington Hall).

Po končanem sporedu bo plesna zabava v obe dvoranah. V gornji bo igral John Kochavarjev orkester, v spodnji pa Fr. Gradišek in Tony Omerza. Vstopnice v predprodaji so po 35c in pri blagajni 40. Klub je namenil ves eventuelni prebitek v korist Proletarca. Ker je spored dober, in ker Prole-tarcem zasluži naklonjenost de-lavstva, se v nedeljo 8. marca nadejamo velike udeležbe.

Martin Judnič je pisal v Prosvetni o nji med drugim: "Dva potepuha" sta se s svojimi operacijami in kolobocijami dobro zadržala. Waukegančani in N. Kičkančani se 16. februar dobro nasmejali in se dolgo potem. Tistim, ki iz kakrsnegakoli vzroka niso prišli, pa je danes po-steno žal.

Zbor "Sava" pod vodstvom Jacoba Muha bo zapel par pesmi, dramski odsek pa vprizor.

članki v Kvagli platin, majhne koščke v naplavni kamenini nad granitno-gnajznim jedrom. V teh najmlajših zemeljskih in kamenih tvorbah bo toliko platine, da bi bilo vredno pridobivati v večji meri.

(Dalje prihodnjie.)

Vprašanje zakona za registriranje volilcev v Illinoisu

"Nad dve sto tisoč volilcev glasuje samo v Chicagu nepo-stavno," pravi v svojem pos-čelu Citizens' Association, "in teh par sto tisoč glasov lahko odločuje v enakomerno razde-ljenih glasov v prilog skupini, ki je zoper ljudske koristi."

Naravno, da tudi kritiki v re-publikanski stranki, ki so zo-per nadaljevanje takega volil-nega reda, niso za drastično sprejembo. Ampak vseeno se je izkazalo, da bi bilo najboljše, ako se volilci registrira-tako, da bi bile goljufije kolikor največ mogče preprečene.

V Illinoiski spodnji zbornici so nedavno po dolgotrajnem prerekjanju sprejeli zakon, ki ima namen onemogočiti golju-fije pri volitvah, to je, da ne bi ljudje, ki nimajo pravice gla-sovati, ali ki so že umrli, vseeno "volili" ter odločevali v volilnih bojih, kakor se ponavadi dogaja. V razpravi o tem zakonu je bilo v zbornici čestotrat načlano, da se samo v Chicagu oddaja pri vsakih volitvah povprečno nad 200.000 nepostavnih glasov.

Čemu palača za "drustvo" narodov

V Ženevi so nedavno otvorili novo palačo društva narodov, ki stane \$10.000.000. Ampak kot izgleda, je ne bo čemu rabiti, ker tiše dežele narazen in ena proti drugi, kar ni prav nič podobno kakemu društvu.

Pogumni Col. Roosevelt

Col. Theodore Roosevelt, sin bivšega ameriškega predsednika enakega imena, pravi, da se naj deportira vse nedrzavljene, ki prejemajo relief. Ko je to izjavil, se je odpeljal na počitnice v Anglijo.

Zima v Willardu

Willard, Wis. — Kakih sedem tednov smo imeli tu silovit mraz — včasi 40 in tudi več stopinj pod nivo. Farmarji so imeli veliko neprilike z vodami načrtnimi, kajti vodne cevi, napeljane v hiše in hlevne, so zamrznile, četudi so kakih 7 čevljev globoko v zemlji.

Za organiziranje delavcev WPA

Unije v Chicagu so povzete akcijo za organiziranje delavcev WPA v Ameriški delavščini federaciji.

Stabiliziran rubelj

Sovjetska vlada je rubelj sta-bilizirala tako, da se jih dobi pet za dolar. V carski Rusiji sta bila dva za dolar na podlagi prejšnje zlate vrednosti ameriškega dolarja.

Oглаšanje v sovj. listih

Gene-Morgan poroča iz Mo-skve, da je sovjetska Unija nehalo nasprotovati ameriškimu načinu oglašanja in ga zdaj sama uvaja v svoje liste.

NAŠE KONFERENCE

Pred prihodnjim zborom JSZ se bodo vrile tri važne konference klubov JSZ in Prosvetne matice, na katerih bodo zastopniki razpravljali in sklepali o lokalnih problemih, agitaciji, dnevnom redu XI. zборa JSZ itd. Ob enem bodo izvolili delegate na zbor.

Zapadna Pensylvania

Prva konferenca zastopnikov klubov JSZ in društev Prosvetne matice se bo vrila v nedeljo 29. marca ob 10. dop. v Slovenskem izobraževalnem domu, PRESTO, PA. Na klube in društva apeliramo, da zastopnike gotovo izvolimo.

ANDREAS LATZKO:

SEDEM DNIROMAN. — Poslovenil **MILE KLOPČIČ**.

(Nadaljevanje.)

IV.

Mogoče bi bil Mangien mirno pustil, da bi doktor odpotoval, če ne bi bil zvedel za obisk, ki mu je dal misliti.

Kakor hitro je zagledal vizitko "Franz Willinger junior", je dobesedno pobesnel. Le kaj je ta cepec iskal v njegovi hiši?

Sluga je vedel le to, da je mladi mož prišel prav tisti hip, ko sta gospa baronica in gospod doktor že hotela sesti v avto. Tudi je gospod takoj odšel — ponudil se je, da bi nekaj vblek in dříl odpeljal v svojem avtu za njima, ker sta gospa baronica in gospod doktor komaj imela prostora zase poleg vseh tistih zavojev.

Sklep, da ne jemlje resno Ewaldovih številnih svaril in pomislekov, je bil omajan, ko je opazoval Sonjo, ki je mogoče tudi že kaj slutila? — Po drugi strani — pa je bilo res skoraj verjetno, da je Willinger prežal na pravi trenutek, da se na svoje oči prepriča o Landauovi navzočnosti. Vsekakor ni bilo prav, da je doktor izblebetal capinu, da misli z nočnim vlakom že odpotovati. Kakorkoli je vpad mladega Willingera v njegovo hišo vznejevoljil Mangien, označa "poročnik n." na vizitki ga je vendarie spravila v smeh, in ni mogel drugače, kakor da je pri večerji na dolgo in široko pripovedoval o življenu očeta in o vzponu sina do častnika.

Baronova šegava zlobnost je bila znana, in sam svojih besed je bil vesel, če se je našel tako nenavadno hvaležen objekt za njegovo strast do roganja.

Lahko se reče, da je bilo prelite mnogo krvi za vzpon starega — toda zmerom le krvi drugih. Najbrže se ne bi bil nikoli rešil iz hamburske pristaniške četrti, če je ne bi bil v njegovi razvpite beznici izkupil neki norveški ribič do smrti. Klanje z noži je bilo pristih te beznice nekaj vsakdanjega — trdovizi severnjak se je tri tedne otepal v bolnički, preden ga je rešila smrt, in v tem času se je bodoča vdova takoj zelo spričaznila s svojim stanodajalcem, da je podjetni krčmar podeloval ribički ladjo in tasta, ki je imel nekje na Norveškem majhno branjarijo. Med vojno je postal do nevtralno sorodstvo zelo dobčanosno — ribička ladja je postala tihotapska ladja in lastnik mornarskega prenovečevalca vojni dobičkar, cigar zasluge in zaslužki v oskrbovanju s prehrano so vzvoreno z rastom pomanjkanjem in rastočimi cenami rasli z vsakim dnem.

"Kakor neke vrste tihotapski admiral v uniformi, ki si jo je bil sam sestavil, je bil stari nazadnje v zvezi z mornariškim vodstvom njegove ladje so plule pod varstvom cesarske vojnega brodovja — in ko je vse zgrmele na kup, je ostalo njegovo bogastvo nedotaknjeno, ker se je lisjak izdajal le za dobiteljevega zeta, da je izsilil izplačilo v norveškem denarju. — Za ničvrednimi papirji, s prgiščem drobiža v kronah in örih si je kupil ves tisti sijaj, viho s fevdalnim parkom, garažo, polno avtomobilov.

Toda zgodbe še ni konec! To je bil samo star. Njegovega naslednika je usoda poštelo udarila. Saj vidite: poročnik n.! — Znati se je treba vživeti v oštirske dušo, da lahko premeriš vso tragiko, ki govorii iz teh krutih dveh črk: 'n.'! Posaditi sina iz prvega zakona za volan avtomobila znamke "Lancia", že to ni kar tako; toda višek za ljudi iz pristaniške četrti je vendorše še zmerom uniforma. Obstojo zakotne, zločinske beznice zavisi od muhavosti policijskega stražnega načelnika — kakšna čudovita sreča, če imata v lastni družini častnika! Edina pridobitev, ki jo je bilo treba plačati s pristnim, dobrim denarjem ali z živilim, je bila oficirska šarža Willingera mlajšega. In ko jim je nazadnje uspelo in sta se oči in sin, napihnjena od ponosa, lahko grela v sijaju srebrnih epolet — tedaj so, sest dni po bogato zalitem napredovanju, uporniški mornarji strgali mlademu poročniku sredi ceste dragu kupljene častniške značke z ramen! — Je kaj čudnega, da se ti osleparjeni družijo le še z najbolj divjimi monarhisti? V dobrici vinski kleti in pri lahko dostopni listnici se ponos gospode pač neha."

Gospa Sonja je predobro poznała svojega moža, da ne bi bila opazila razdražena vzemirjenosti, ki jo je krčevito skušal skriti za

igrano veselostjo. Dobro bi bilo, da je doktor takoj po večerji odšel za nekaj minut v svojo sobo, da zaklene zadnje drobnarije v ročni kovčeg. Baron je bil dal za vsak primer rezervirati oddelok spalnega voza, šofer naj bi odpeljal Landaua pred efajsto ponocia na kolodvor — toda Willingerjev drzni vpad, sumljivo vedenje, ki ga je Sonja baje opazila na njem, vse to je že napol prebolele pomisleke vendarle spet obudilo.

Težko se je bilo odločiti, ali naj skuša odhod preprečiti, ali pa bi bilo nasprotno bolje, preprečiti vsa zalezovanja v Hamburgu z odpotovanjem. V Berlinu je bilo vendar že poskrbljeno za varnost!

Cas ni zadoščal, da bi se posvetoval o tem s Sonjo. Ko se je doktor spet pojavit na stopnicah, je moral baron umolkiniti. Uspelo mu je le še to, da je razmestil stole tako, da je sedel gost s hrbotom proti uri. — Če se najde še pripraven pomenek, bo doktor skoraj gotovo pozabil na kraj in čas. Če ga le zvabi v debato, bo izgubil oblast nad svojo zgovornostjo in bo — zamudil vlak.

(Dalje prihodnji.)

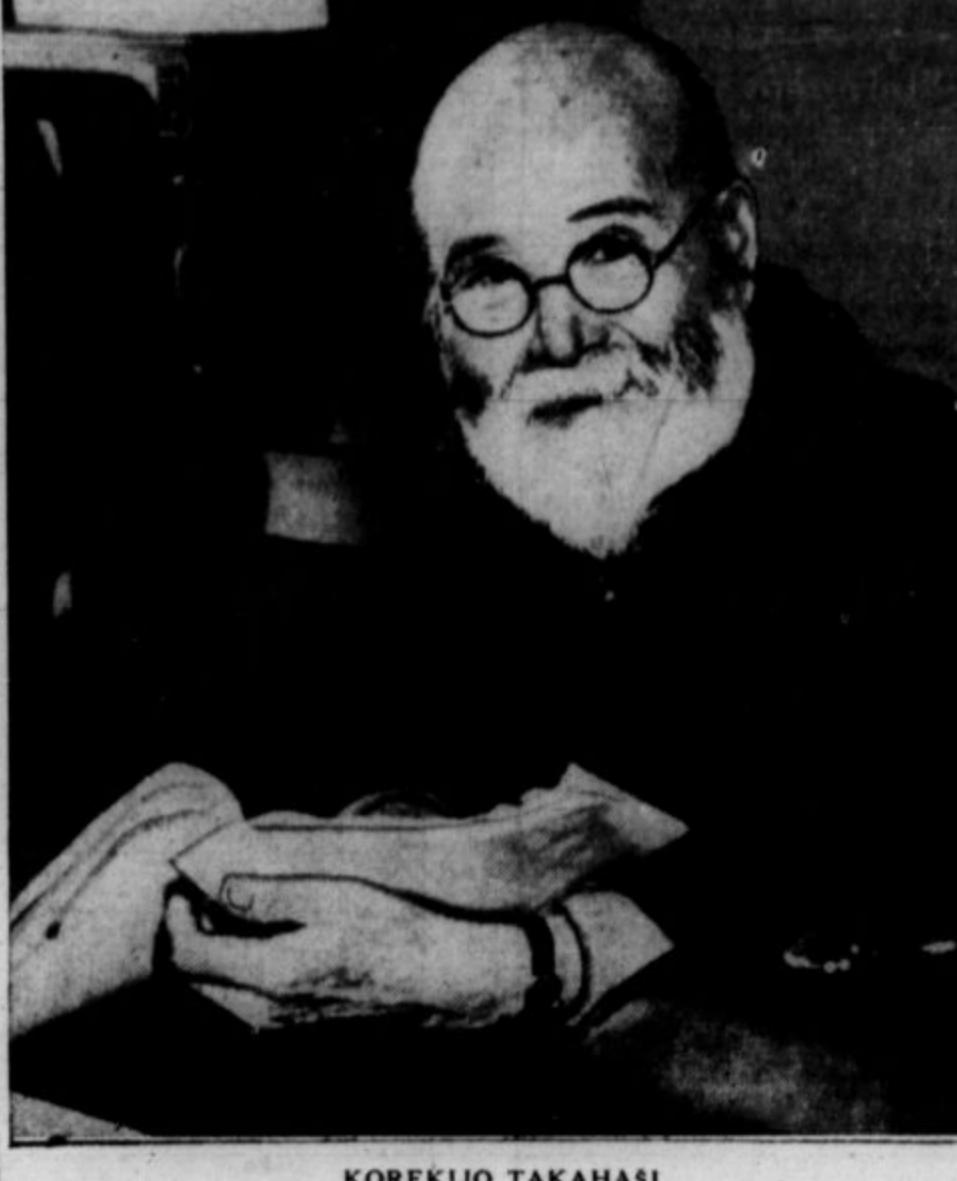
AGITATORJI NA DELU

Izkaz naročnin, ki so jih poslali agitatorji "Proletarca".

Vse naročnine, ki jih pošiljejo zvestopniki in drugi agitatorji Proletarca, so štečna na bazi polletnih naročnin. Nameči agitator, ki pošije eno celotno, je zabeležen v tem seznamu z dvema polletnima.

I. IZKAZ.

Anton Jankovich, Cleveland, O.	35
Anton Zornik, Herminie, Pa.	31
John Zornik, Detroit, Mich.	19½
Jacob Rožič, Milwaukee, Wis.	19
Chas. Pogorelec, Chicago, Ill.	18
Bartol Yerant, W. Aliquippa, Pa.	17
Frank Bizjak, Chicago, Ill.	17
John Jereb, Rock Springs, Wyo.	13
Andrew Vidrich, Johnstown, Pa.	11
Joseph Snay, Bridgeport, O.	9
Jacob Pavčič, Strabane, Pa.	9
Louis Kopriva, Raton, New Mex.	8
K. Erznožnik, Red Lodge, Mont.	7
John Langerholc, Johnstown, Pa.	7
Frances Zakovic, No. Chicago, Ill.	7
Frank Podlipiec, Cicero, Ill.	7
John Tanček, Girard, Ohio	7
John Marolt, W. Mineral, Kans.	6
Joseph Lever, Newburgh, O.	6
Joseph Oblak, Chicago, Ill.	4
Joseph Jez, Warren, O.	4
Anton Zaitz, Forest City, Pa.	4
John Vitez, Nanticoke, Pa.	4
Frank Karun, La Salle, Ill.	4
Joseph Korsch, Detroit, Mich.	4
Frank Hribar, Newburgh, O.	4
Nick Triller, Library, Pa.	4
Anton Bogataj, Renton, Pa.	3
Rudolph Fradel, Yukon, Pa.	3
Michael Jerala, Crafton, Pa.	3
Lawrence Selak, Star City, W. Va.	3
John Teran, Ely, Minn.	3
John Troha, Strabane, Pa.	2
Anton Udovich, La Salle, Ill.	2
Rose Skala, Waukegan, Ill.	2
Anton Zidanšek, Sharon, Pa.	2
Anton Andres, Chicago, Ill.	2
Anton Šular, Arma, Kans.	2
Anton Dolinar, Beaver River, Colo.	2
Angela Zaitz, Chicago, Ill.	2
Frank Boltezar, Pueblo, Colo.	2
Leonard Alper, Milwaukee, Wis.	2
Joseph Mihelich, E. Helena, Mont.	2
Frank Stih, Sheboygan, Wis.	2
Frank Zaitz, Chicago, Ill.	2
Anton Skaberne, Maynard, O.	2
Frank Starvašnik, Oregon City, Ore.	2
Anton Blasich, Fontana, Calif.	2
Jacob Bergant, Lisbon, O.	2
John Rak, Chicago, Ill.	2
Anton Tratnik, Diamondville, Wyo.	2
Louis Sterle, Krayn, Pa.	2
Mike Krultz, Willard, Wis.	2
Joseph Cvelbar, Sharon, Pa.	2
Vincent Yaksetich, McIntyre, Pa.	1
Skupaj v tem izkazu (8 tednov) 345½ polletnih naročnin. Prejšnji izkaz (8 tednov) 282½.	

Fašisti na Japonskem trebijo "star material"**KOREKIYO TAKAHASI**

Japonska nacionalistično militaristična klika, ki ima nad armado odločajoč vpliv, se je dne 26. februarja spet spustila v "čiščenje". Mladi oficirji so s pomočjo kakih dobroih tisoč mož navalili v nočni urah na urade ministrov in jih zasedli, nato pa poslali patrulev v stanovanja zaznamovanih ministrov in jim telesa preluknali s krogljani iz strojnic. Na tej sliki je ubiten finančni minister Korekiyo Takahashi, star 82 let. Bil je na glasu za najpobnejšega ekonomskoga veičaka na Japonskem. Portfelj finančnega ministra je imel v sedmih kabinetih in dvakrat je bil premier. Po milijenju je bil liberalec, kakor se to besedo tolmači v razmerah, kakršne so na Japonskem. Takahashi je imel zaupanje finančnih krogov v vseh deželah. Poročila pravijo, da so nacionalisti storili Japonski zlo, ker so ga ubili. Poleg njega so umorili par drugih vodilnih članov kabineta, število njihovih zavunkov, par žensk in nekaj uslužbencev, ki so bili ob enem stražnik domov svojih gospodarjev. Puč se jim ni posrečil in po par dneh so puščili zapustili palace ministrov in policjski glavni stan ter se podali "zvesti" armadi. Nekateri voditelji upornikov so izvrili samomor. Klub temu je fasistično gibanju na Japonskem močno in se je vedno jača.

GLASOVI Iz NAŠEGA GIBANJA**Zbral JOHN RAK**

Milwaukee. — Mladinski odsek kluba št. 37 priredi v soboto 21. marca v Sostaričevi dvorani plesno zabavo. Klub št. 37 pa bo imel card party v nedeljo 29. marca v s. S. T. Hall. Angleško poslujoče društvo Badgers št. 584 je obnovilo včlanjenje v Prosvetni maturi.

Aliquippa, Pa. — Bartol Yerant je poslal 8 naročnin. Poslali smo mu seznam naročnikov v vseh tamkajšnjih naseljih. — **Prosvetna matica.** — K tej ustanovi je prijavilo včlanjenje 37 pa bo imel card party v nedeljo 29. marca v s. S. T. Hall. Angleško poslujoče društvo Badgers št. 584 je obnovilo včlanjenje v Prosvetni maturi.

Rock Springs, Wyo. — John Jereb je eden izmed najdelnejših agitatorjev. V svojem nedavnem pismu je poslal 13 naročnin in \$1 v podporo listu, ki ga je prispeval Frank Grum.

Chicago. — Mrs. P. Swolsak, članica kluba št. 16, poroča, da imajo v načrtu obsegno agitacijo za razširjanje Proletarca na severni strani. Prihodnja se je obrazovala 21. marca ob 6.00 dop. na 2250 Clybourn Ave. — V nedeljo 8. marca bo v dvorani SNPJ prireditveni v korist Proletarca. Program se prične ob 3.00 pop. — V Social Study klubu bo v petek 13. marca razprava o programu socialistične stranke. Vabljeni so vsi člani kluba št. 1.

Strabane, Pa. — Jacob Pavčič je poslal še štiri naročnine. On je naš novi zvestopnik v tem kraju.

Willard, Wis. — Mike Krultz se je zopet oglasil. Poslal je sveto za 10 izvodov koledarja in dve naročnini. Poroča, da društvo št. 198 SNPJ ostane v Prosvetni maturi. V zadnjem ostrižku so imeli na Willardu od 20 do 40 stopinj pod nič.

Sharon, Pa. — Joseph Cvelbar je nam pisal po seznamu naročnikov Proletarca. Ob enem je postal dve naročnini in nadaljuje z agitacijo.

Port Washington, Wis. — Frank Leskovec poroča, da društvo št. 485 SNPJ ostane v Prosvetni maturi.

Springfield, Ill. — John Goršek je poslal 1 naročnino in naročil garniturino knjig Cankarjeve družbe.

Detroit, Mich. — Pevska zbor "Svoboda" priredi v soboto 7. marca danski ples. Vršil se bo na 116 Six Mile Road.

KAPITALIZEM VSEPOVSOD SE BOLJ IN BOLJ ZAMOTAVA IN POGREZA

(Nadaljevanje s 1. strani.)

so baje poklali v dobrem tednu nad 30.000 Etiopcev in zmaga se bolj in bolj nagiba k Italiji. Vojaški strategi drugih dežel, ki poznaajo Etiopijo, pravijo, da so zmage maršala Bodoglie, ki jih je dosegel koncem februarja, brez posebne strategične vrednosti. Italija bo gospodarsko prej izkrvavila kakor pa si podjarmila Etiopijo tako, kakor je prvotno nameravala, razen ako Etiopska obramba popolnoma demoralizira. Zaradi tega se sugestije za premirje in za mirovno pogodbijo med obema deželama minože.

Najsenzacionalnejši poskus za spremembo vlade na Japonskem je bil podvzet koncem preteklega meseca. Pučisti so bili oficirji, ki hočejo bolj eksplativno politiko, "iztrebljenje korupcije na Japonskem" in odločnejši nastop proti Sovjetski Uniji. Ako bi zmagoval to skrajno militaristično-fašistično kralje, bi zapletlo azijski kontinent kmalu v vojno. K sreči so po par dneh streljanja in pogajanj zmernejši militaristi ostali na vladi.

Dogodki brze drug za drugim in vsi pričajo, da je kapitalizem nevarno bolan ter nezmožen kljub društvu narodov in neštetnim pogodbam med deželami stabilizirati diplomatične odnose in ekonomske razmere. Koliko časa bo to stanje trajalo, ne more nihče točno prorokovati. Jasno je le, da vojnici nevarnosti in militarizma v sedanjem položaju ni mogoče odpraviti. Psedno se to zgodi, se morajo narodi poglobiti v resnico, da je vzajemnost in ekonomska kooperacija mogoča le v socialistični preuredbi človeške družbe.

O seji kluba št. 1 JSZ

kegančani bodo vpravorili na nji burko "Dva potepuh".

Ko je bil dnevi red končan, je nastopil s. Krueger in govoril nad eno uro, potem pa odgovarjal na vprašanja.

Angela Zaitz, zapisnikarica.

Olga Vukmirovič v radiu

Vsako nedeljo od 1. do 2. pop. nastopa na radio postaji WWAE, 1200 kilocycles, v ameriško-jugoslovanskem programu med drugimi Olga Vukmirovič, bivši članica beogradskih opere. Druga atrakcija tega programa je tamburaški zbor bratov Popović. Sporedaranžira in vodi znani jugoslovanski glasbenik profesor Aleksander Savin. Sponsorira ga Palandec Travel and Tourist Bureau.

MARXOV KAPITAL
Poljudna izdaja.
Obsegla 400 strani. Vezana v platno.

Cena \$1.75

Veliko delo utemeljitelja znanstvenega socializma, v katerem opisuje ter odkriva vse zakone današnjega gospodarskega razvoja in njegovo pot v novo družabno tvorbo.

ZGODOVINI DOTE

V uredbi, v kateri je privat na svojina temeljni princip, je dota nekaj naravnega. Otroci ameriških bogatašev prejemajo milijone dollarjev dote ne da bi kdaj opravili zanjo en sam dan koristnega dela. V degeneriranih bogataških družinah uganjajo umore zaradi dot. Nekatere matri v Californiji je da sterilizirati svojo hčer, da ne bi imela otrok, kajti očetova oporoka je določevala doto hčerini otrokom, če pa bo nerodivna, tedaj zapade deset milijonov dollarjev hčerine dote materi.

V starem kraju je bilo nešteto družinskih tragedij zaradi dote. Nič koliko "gruntarskih" fantov si je moralno iskati neverste ne po svojem srepu, ampak s stališča dote. Svoj srd so potem izlivali nad ženami, četudi so bile večje žrtve "dot", kakor pa može.

Dota je že zelo stara reč. Rusinja Šabinova, ki je načelo dote vedno pobijala s stališča feminizma — češ, da so starši zaradi dot primorani svoje hčere prodajati v zakon, pravi v eni

svojih razprav med drugim: "Okoli leta 900 po Kr. r. je dobil neki francoski plemič za doto 2 konja, medvedov kožuh in štiri lovske pse. Ni to mno go! Toda dobil je to plemič! Do 14. stoletja se je dota izplačevala v živem blagu. Pri plemičih so dajali kot doto nesvobodne ljudi, za časa križarskih vojsk pa sužnje. Od nekaj pa so bili taisti vedno enaki. Vsak je skušal od hčerine dote kolikor mogoče mnogo odtrgati ter ženina prikrnjšati. Zemljišča pred davnim časom menda niso imela velike vrednosti. Neki grof na Porenškem je dal eni svoji hčeri 5000 oroval zemljišča — drugi hčeri pa dvajset nesvobodnih. Za časa španskega kolonialnega razvoja so dajali španski grandi hčeram ogromna zemljišča v Ameriki. Seveda je bilo marsikaterikrat precej težko, polastiti se takega zemljišča. Dota v denarju se je pojavila še le koncem 13. stoletja. Vojvoda montmorenski, slavni francoski plemič, je dobil za doto od nekega av-

Na sliki na vrhu je grški tovorni parnik Stefanos Costomenis, ki se je potopil nedavno, spodaj pa je resnični čoln z ameriškega parnika Newport News, kateri je prisel grški ladji na pomoč in resil vse njeno moštvo.

O tem in onem

Cleveland, O. — V Slovenskem domu je branža socialne stranke 32. warde sklical shod, ki se je vrnil v petek 28. februarja. Rekord v dohotah je dosegla Amerika. Gospodina Astor je imela l. 1878. samo 9 milijonov, njena hčerka Lillian pa je dobila l. 1900. že 20 milijonov dote! Največjo doto je imela l. 1912. Betty Green, dobila je 220 milijonov dolarjev dote! V carski Rusiji niso imeli navade dajati hčeram veliko doto. 10.000 rublov so smatrali za primerno doto. Naresljivo pa so bile do velikih kneginj in plemenitajoših zelo visoke. Interesantno doto je dal časnikar Suvorin svoji hčeri. Dal ji je do smrti eno stran in seratov svojega dnevnika. In tista dota je bila velikanska! Edison je dal svoji hčeri en svoj izum, ki ji je prinašal na leto 10.000 dolarjev. Originalno dohot je dal svojemu zetu neki pariški zdravnik: Odstopil mu je "dobrega" pacienta. In pravijo, da je bil zet zelo zadovoljen."

Tako končuje članek Šabino ve o doti.

Naše prireditve
Detroit, Mich. — V soboto 7. marca priredi zbor Svoboda veselico, na kateri bodo dame imele priviligij izbiranja, ne moški — kajti to je prestopenstvo. Zabava bo na 16 Six Mile Rd. Prične se ob 7. zvečer. Najboljši plesalci in plesalke dobe nagrade. Svoboda prireje to zabavo za sodruge in prijatelje. Na razpolago bo domača kuhinja, v kateri boste deležni najboljše postrežbe.

Dne 12. aprila, na velikonočno nedeljo, vprizori zbor Svoboda v Slovenskem delavskem domu opereta "V gostilni pri Figabiru". To bo spet nekaj komičnega in publike bo imela priliko, da se od srca nasmeje. Pridite na to predstavo, ki vam bo nudila mnogo užitka, igralcem in pevcom pa bo napolnjena dvorana v zadoščenje, da se ne trudijo zamašiti. Kajti predno je s tako tridejansko opereto mogoče na oder, vzame veliko truda.

Za vsa ta dela gre zasluga našemu zborovodju in komponistu John Berlisgu, kajti on je edini glasbeno večji Slovenec v Detroitu, ki skrbti, da gre pevski umetnost med našim narodom v Detroitu naprej.

Dne 12. aprila ali v maju vprizori zborovodju in komponistu John Berlisgu, kajti on je edini glasbeno večji Slovenec v Detroitu, ki skrbti, da gre pevski umetnost med našim narodom v Detroitu naprej.

Kluba št. 114 in 115 JSZ bosta v aprilu ali v maju vprizori Seliškarjevo drama Kamnolom. Tudi v to delo je s. Berlisig uvedel glasbene prizore. Nastopa v njemu mešan zbor, dueti in solisti. To bo nekaj krasnega. Drama slika življenje delavcev v vsej svoji bestjalnosti. Imeli boste priliko posjetiti igro, kakušne se celo v teatrib le redkokrat vidi.

J. Z.

Gradivo v Proletarju je šola za delavce.

"Red Falcons"

Milwaukee, Wis. — Ljudje vprašujejo, kaj in kdo so "Red Falcons"? Vsi dobro poznajo Boy scout's, ampak Red Falcons ne pozna. Buržoazno časopisje ne opisuje delavskih organizacij. Ampak delavci jih vseeno kupujejo, plačujejo in zdržujejo.

Red Falcons, po slovensko Rdeči sokoli, je organizacija delavskih otrok od 8. do 16. leta. To je naravnaj soc. stranek. Shajajo se vsaki enkrat v SND. Imajo tudi svoj časopis "Falcon Call", ki izhaja mesечно. Posamezni klubi ali "flajti" obstoje že skoro v vseh večjih mestih v Ameriki in tudi v evropskih državah. Pravzaprav so bili v Evropi ustanovljeni prej kot tukaj. Otroci slovenskih staršev imajo še svoj poseben kotiček za dopisovanje v Proletarju, ki se imenuje "The Falcon Nest". Urejuje ga Mary Jugg.

Spoznali smo, čeprav malo pozno, da je potrebno začeti pri mladini, ako hočemo, da bomo imeli enkrat močno stranko zavednih delavcev in delavk. "Voditeljev je nam treba," slišim večkrat kakšnega delavca. Voditeljev se ne manjka, ampak ti so prišli iz kapitalistične šole, zato delajo zanje in ne za nas. Naš "Rdeči sokol" obstoji kakšnih šest mesecov. Nastopili so že večkrat na naših priredbah, bodisi v skupini ali posamično. Zdaj se pripravljajo za majsko slavnost, ki jo bomo slavili vsi delavci v Waukeganu in No. Chicagou.

Dne 14. marca pa prirede "Rdeči sokoli" za nas starejše posebno zabavo. Oni bi radi nekaj denarja skupaj zbrali, da bi si kupili Red Falcons uniforme. Vstopnice za to zabavo prodajajo po 20c. Nagradimo že veliko pripravljenih za one, ki bodo zmagali v igrah.

Vabljeni so vsi tisti, ki se hočejo dobro zabavati. Torej na svidenje 14. marca zvečer ob 8. v SND. — M. J.

Nothing was ever made but that some one could not make it worse and sell it for less.

A modernized good housewife and careful mothers will buy from

Wencel's Dairy Products

Producers of Highest Quality

MILK PRODUCTS

Phone Monroe 3673

CHICAGO, ILL.

2380-82 Blue Island Avenue

Who don't make it worse
But make it save

PRIREDBE KLUBOV

J. S. Z.

V sledenčem seznamu so priredbe klubov JSZ, konferenčnih organizacij in socialističnih pevskih zborov. Ako priredba vašega kluba ni vključena, nam sporočite.

MAREC

DETROIT, MICH. — V soboto 7. marca veselica "Svobode" na 16 Six Mile Road.

WEST ALLIS, WIS. — Domača zabava kluba št. 180 JSZ v soboto 7. marca v Kraljevi dvorani.

CHICAGO, ILL. — Prireditve v koncert Proletarca v nedeljo 8. marca v dvorani SNPJ.

CLEVELAND. — V nedeljo 8. marca mednarodni koncert pod avspicijo soc. stranke okraja Cuyahoga v auditoriji Slov. dom. Sodeluje tudi soc. pevski zbor "Zarja".

MILWAUKEE, WIS. — Veselica angleškega mladinskega odseka kluba št. 37 JSZ v soboto 21. marca v Staričev dvorani.

MILWAUKEE. — Card Party kluba št. 37 JSZ v nedeljo 29. marca v S. T. H.

PRESTO, PA. — V nedeljo 29. marca ob 10. dop. konferenca klubov JSZ in društva Prosvetne matic v Slovenskem izobraževalnem domu.

APRIL

CLEVELAND, O. — V nedeljo 5. aprila koncert soc. pev. zbara "Zarja" v SND.

CHICAGO. — Koncert "Save" v nedeljo 12. aprila v dvorani SNPJ.

DETROIT, MICH. — V nedeljo 12. aprila v Slov. del. domu opereta zborna Svoboda "V gostilni pri Figabiru".

CLEVELAND, O. — Koncert pev. zbara "Delavec" 26. aprila v Slov. del. dvorani v Newburghu.

DETROIT, MICH. — Kluba št. 114 in 115 JSZ vprizora drama "Kamnolom", v katero so vključeni tudi glasbeni deli. Vrila se bo skraj aprila.

MAJ

CHICAGO, ILL. — Prvomajska slavnost kluba št. 1 JSZ v petek 1. maja v gornji in spodnji dvorani SNPJ.

POWER POINT, O. — Domača zabava kluba št. 9 v soboto 2. maja.

CHICAGO, ILL. — Labor Spring Festival v nedeljo 10. maja na 247 Chicago Ave. Prijave ga soc. stranke sodelovanjem delavskih kulturnih društev.

MILWAUKEE. — Konferenca klubov JSZ in društva Prosvetne matic v nedeljo 17. maja v S. S. Turn Hall.

"MOJ DRAGI MALI SINČEK SEDAJ JE KOT MALI SPĀČEK

Bil je zelo suh in ni imel nobenega apetita; nič več nisem vedela kaj mi je storiti.

Materje pravijo, Trinerjevo grenko vino je ravno pravo zdravilo za subl podhranjenje otroke. Njega vsebuje najboljše snovi, ki jih je zdravstvena veda iznajti mogla za odpravo začinka, slabe spanke, slabega apetita, glavobola, zgube spanca, plinov, slabega diha, nečiste kože in sitnosti v zvezi z prebavnimi nerednosti. Prijazno je dobro zanesljivo družinsko zdravilo. V vseh lekarjnah.

TRINER'S ELIXIR OF BITTER WINE

West Allis, Wis. — Tu je dne 22. feb. umrl znani slovenski gospodar, Rudolf Skala.

Rudolf Skala je bil pravljenci, ki je bil dobro poznan v gornji in spodnji dvorani SNPJ.

POWER POINT, O. — Domača zabava kluba št. 26 v soboto 2. maja.

CHICAGO, ILL. — Labor Spring Festival v nedeljo 10. maja na 247 Chicago Ave. Prijave ga soc. stranke sodelovanjem delavskih kulturnih društev.

MILWAUKEE. — Konferenca klubov JSZ in društva Prosvetne matic v nedeljo 17. maja v S. S. Turn Hall.

DR. F. PAULICH

ZOBOZDRAVNÍK

Ordinira vsak dan razen nedelje od 9. zjutraj do 9. zvečer.

V nedeljo po dogovoru.

PHONE: CÍCERO 610

2125 SO. 52ND STREET

CICERO, ILL.

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORNI JEDNOTI

NAROCITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00,
pol leta \$3.00

Ustanavljajte nova društva.

Deset članov(ic) je treba za novo društvo. Naslov za list za tajništvo je:

At 1858 W. Cermak Rd.

4:30—6:00 p.m. Daily

Tel. Canal 1100

Wednesday and Sunday by

appointments only

Residence Tel.: Crawford 8440

If no answer — Call

Austin 5700

ZA LIČNE TISKOVINE

VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH

SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

Adria Printing Co.

1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

Tel. Lincoln 4700

PROLETARE SE TISKA PRI NAS.

CENZURA V PRETEKLOSTI

V novejši zgodovini je cenzura planila na svobodo tiska in izražanja najbolj med svetovno vojno, ko je zasegla ves svet. V povojni dobi pa je postala absolutna v fašističnih deželah in zavalovala je več ali manj v mnogih drugih državah v Evropi, Aziji in Južni Ameriki.

Cenzura ima že "častitljivo" starost. Kako je bilo v minulih časih, nam pripoveduje zgodovina, ki govorji o takozvanih "črnih kabinetih", ki so imeli edino nalog, da so skrivaj nadzirali zasebno in tudi drugo dopisovanje zastopnikov tujih držav z njihovimi vladami.

Tako je bila "pismera inkvizicija" znana na Angleškem že za časa kraljice Elizabete. "Črni kabinet" je bil v tem času v polnem cvetu. Pisma so znali odpirati tako mojstrsko, da je trdil Elizabetin državni tajnik lord Walsingham, da prečita vsako pismo, ne da bi le količaj pokvaril pečat na njem. "Črni kabinet" je poslovil tudi v poznejših stoletjih, kar je razvidno iz spisov slavnega angleškega satirika Swifta, ki je pisal svojemu prijatelju, pesniku Popeju, da ni govor, da ne bi "črni kabinet" čital njegovih pisem.

Nobena revolucija, niti angleška leta 1648, ni spravila s sveta "črnih kabinetov", ki so delovali tudi v 19. stoletju, kar je razvidno iz neprjetnega dogodka v londonski diplomaciji. Tedaj je namreč prejel nizozemski poslanik zavoj depeš, kjer so bile na pečatih besede: "Department van den buitenlandsche Zaken". Ker je nizozemski minister sam zapečatil depeše, je spoznal poslanik, da stvar ni v redu in je izrazil potom. Tedaj je prišlo na dan, da se nahaja v Londonu "črni kabinet", kjer so uradno odpirali korespondenco tujih diplomakov. Pečate so najprej odtisnili v sadri. Potem so pečat raztopili, pismo odprli, prečitali in prepisali in je potem zopet zapečatili s pečatom, ponarejenem po sadrem odtisku.

Na Hanoverskem je imela Anglija "črni kabinet" kot državno institucijo in to popularna javno, ker je bil izdan odlok, da se mora duplikat vsakega pečatkna, ki se napravi, izročiti vladni. Tu se "črnu kabinetu" ni bilo treba mučiti s sadrenimi odtiski, ker je imel za svoje delovanje popolno založno pečatkno.

Toda ne le angleške, temveč tudi romanske dežele so imelo svoje "črne kabinete". V novem času se je posebno paže pritoževal proti italijanskemu "črnemu kabinetu", če da je tajno nadziral dopisovanje papeževega državnega tajnika.

Za časa francoskih kraljev je bil "črni kabinet" državna institucija, ki jo je baje iznahel Ludvik XI., ki je ukazal, da smejo kurirji kraljeve pošte prenašati le taka pisma, o katerih vsebini so se že prej oswedočile oblasti. Za časa kardinala Richelieuja in vlaže Ludvika XIV. in Ludvika XV. je bil "črni kabinet" državna institucija, ki je stala na leto 50,000 frankov, sveto, ki se je izplačevala iz sredstev ministarstva zunanjih zadav.

"Črni kabinet" je bil, kar je same ob sebi umetno, najobsovačenija in najgabnejša institucija, in minister Turgot je končno dosegel leta 1775, da se je odpriavila. Narodni konvent je leta 1790. proglašil nedotakljivost pisemsko tajnosti, a kljub temu proglašujo imel "črni kabinet" živiljenje in je obstajal še danes.

Tudij Napoleon ni bil toliko značajan, da bi se bil odrekli temu sredstvu, temveč je uvedel "črni kabinet" v velikem slogu. Ko je njegova armada leta 1806. zasedla Berlin, je takoj ustavil "pisarno za revizijo pisem", ki je, kakor praví Davoust, "služila zelo dobro", tako "dobro", da je Napoleon ustavil potovanje "črne kabinete", ki so delovali sedaj tu, sedaj tam, kamor so prišli Francozzi. Pred temi kabinetni ni bilo varno nobeno pismo in odpirali so tudi pisma vladarjev, n. pr. pisma prihajoči vojvodi Karlu Avgustu Weimarskemu.

Za časa Bourbonov, po Napoleonovem padcu, je doseglo delovanje "črnega kabineteta" vrhunec. Zaposljeni je bilo v tem 22 uradnikov in letni stroški so znašali 600,000 francov. "Odpravili" so ga sicer uradno leta 1827., toda le na papirju. Kralj Ludvik Filip ga je vzdrževal tajno. Napoleon III. pa ga je zopet uvedel oficielno v obliku predpisa, po kateremu so imeli prefekti pravico zahtevati, da se jin izroči proti potrdilu katerokoli "sumljivo" pismo.

"Črnega kabineteta" ni bilo konec niti v drugi polovici 19. stoletja. Gambetta je leta 1870 izdal predpis imenovan "predvod civil", po katerem je moral pošta izročiti vsako pismo, katerega naslov bo označil. V poznejšem času se je dogodilo na Angleškem, da so angleške oblasti odprle dopise med švedskim poslanikom v Londonu in švedsko vlado in prav tako tudi med nizozemskim poslanikom in njegovo vlado. Potem takem se stvar ni zgordila privratak, kajti, kakor smo povedali, je že dolga stoletja bila uvedena taka — "cenzura".

Posebno poglavje bi se lahko pisalo o avstrijskih črnih kabinetih, ki so najbolj vzvezeli v času velikega reakcionarja Metternicha. Mož je smatral za svojo poglavito nalogo zatiranje vseke revolucije in jih veljal za žandarja vse Evrope. Za pisemsko špionazo se takrat izdajale ogromne svote in četudi je bila roka na Dunaju, so njeni prsti segali v najoddaljenejše kote Evrope.

Spoli so imeli v Avstriji v tem oziru zelo široko vest in korespondencijo nekaterih vladnih neljubih ljudi je bila trajno pod nadzorstvom.

V vojni dobi je bila uvedena silovita cenzura tudi v teh deželi. Pisma vojakov so preglevali censorji, prav tako pisma vseh, ki so bili osumnjeni, da so proti vojni, ali da delujejo proti vojni. Kmalu ko so Zed. države napovedale vojno, so morali vsi časopisi, ki so bili tiskani v neangleških jezikih, biti predloženi censorjem v angleškem prevodu — to je, vse tako reči, ki so se nanašale na vojno in na politične ter

gospodarske razmere. Edino le listi, ki so bili smatrani za zanesljive, so bili izvzeti, toda izhajati so smeli s tem privilegijem le, ako so dobili pri cenzuri posebno dovoljenje.

Cenzura je vedno orožje v rokah vladajočih. Čim bolj se boje, da ljudstvo izve, česar po mnenju oblastnikov ne smeti slišati, bolj stroga je cenzura. Toda koncem konca namena z njo vendar ne dosežejo, kajti ljudstvo, ki ga vladajoča oblast, postane monotono, neodgovorno, nezanesljivo in topo. A ko se vzdrami, nastav-

ne požar, ki ponavadi pometi obstoječi režim, toda le redko kdaj se primeri, da bi moglo neku ljudstvo nadomestiti starega z boljšim. Cenzura običajno ostane, ker tudi novi režim ne zaupa ljudstvu, pa ga drži v tem — oziroma mu pove le, kar je v korist režimu, drugo je prepovedano, pa če je še tako resnično.

Cenzura ni večna ustanova, kajti ko bo človeštvo dovolj zrelo, bo zavrnena. Cenzorski rablji, ki lomastijo po resnicam v kritiki terjo mesarijo s svojimi rdečimi svimčniki in davijo s persekucijami ter, ječami, bodo postali stvar prošlosti.

Teoretično se to prav lahko utemelji. Kje pa je kaj, za kar se ne bi mogla ustaviti primerljiva teorija? "Poslanci so izvoljeni od ljudstva; zastopniki morajo vse ljudstvo; mi smo največji del ljudstva, torej morajo nas najbolj zastopati; poleg tega imajo velik veljav.

Tako izgleda stvar čisto logično. Le v resnicu ni taka. Poslanci niso bili izvoljeni kot zastopniki ljudstva, ampak kot republikanci, demokrati, prohibicionisti, progressisti, to se pravijo, kot zastopniki določenih strank, kot glasniki gotovih interesov. Ce pa pogledamo te stranke količaj natancenje, spoznamo, da zastopajo vse skupaj kapitalistične interese; različne kapitalistične interese, eni velekapitalistične, drugi srednjekapitalistične, eni interese žganjarske, drugi interese sodovske industrije, ampak vse skupaj vendar kapitalistične interese.

Velemojstri te taktike so bili prohibicionisti. Nobena legiatura, noben mestni svet, niti Kongres v Washingtonu ni bil varen pred njimi. Z avdijenami, s svojo prostro navzočnostjo, z vsakovrstno, večinoma malovredno literaturo, so skušali vplivati na poslance.

Da bi izpodkopali njihov vpliv, so se posluževali mokrih metod. Kakor ti meni, tako jaz tebi — je bila parola na obeh straneh, in neizogibno je, da igra med sredstvi vpliva tudi laž, obrekovanje in podobne čednosti veliko vlogo. Vselej, usodepolna zmota delavcev je pa ta, da morejo zastopniki kapitalizma zastopati tudi proletarske interese. Ne da jih nočejo; ne morejo jih; ker ne more nihče iz nasprotij napraviti soglasja.

Kapitalistični zastopniki lahko napravijo delavstvo kakšno majhno darilo, ki ne boli kapitalistov in se ne dotakne kapitalističnega sistema. Kadar jim nihovi gospodarji dovolijo kaj takega, tedaj se radi pokažejo v luč delavskih prijateljev. Toda take malenkostne koncesije morajo delavce vedno na drugi strani poplačati; vse take pridobivite vise v zraku, ker jih tisti, ki so jih dali, zopet lahko vzamejo. Glavno je pa to, da utrujejo kapitalistični sistem, namesto da bi ga omajale. Delavci se privadijo drobtinam, ki padajo z mize, pa pozabijo, da so njihove pravice na mizi. Zadovoljujejo se z moledovanjem, pa opuste boj.

Milost ne more rešiti delavškega vprašanja. Če hočejo delavce s parlamentom kaj doseči, ne smejo trpeti, da sede v njem njegovi nasprotniki, do katerih nimajo druge pravice kakor prošnjo in ki lahko nekoliko prošnje uslušijo ali pa vso skupaj odklonijo, kakor se jim ljudi. Dobiti morajo parlament v svoje roke, da lahko sami tam odločajo. Svoje lastne zastopnike morajo imeti tam, ki so zavezani, da zastopajo njihove interese in izpolnjujejo njihove zahteve. Skratka: Zavladati morajo v politiki, ne pa prosječiti.

Zato je pa treba spoznanja, da ni sovraštvo do posameznega kapitalista razredni boj. Razumeti je treba kapitalistični sistem in razredno organizacijo družbe. To se pravi: Naučiti se je treba socializma. Kadar bodo ameriški delavci socialisti, ne bodo beračili, ampak se bodo bojevali, ne za drobinte, ampak za celo pogačo.

mati zastopnike raznih, večinoma nasprotujučih interesov, se kmalu navadi, da napravi vsemu prijazen obraz, da ima za vsakega pripravljen ljubezni, a prazno frazo, njegovo uho postane avtomat, ki sprejema besede, ne da bi se miseljavila z njimi.

Tudi strokovno organizirano delavstvo so ga podalo na to pot. Sestavilo je neke želje in ustanovilo svojo "lobby", da vpliva na poslance. Tu se ne vpraša, ali je dotični veljak republikanec, demokrat ali progressist. Da ima le glas v legislaturi, pa je dovolj.

Teoretično se to prav lahko utemelji. Kje pa je kaj, za kar se ne bi mogla ustaviti primerljiva teorija? "Poslanci so izvoljeni od ljudstva; zastopniki morajo vse ljudstvo; mi smo največji del ljudstva, torej morajo nas najbolj zastopati; poleg tega imajo velik veljav.

Tako izgleda stvar čisto logično. Le v resnicu ni taka. Poslanci niso bili izvoljeni kot zastopniki ljudstva, ampak kot republikanci, demokrati, prohibicionisti, progressisti, to se pravijo, kot zastopniki določenih strank, kot glasniki gotovih interesov. Ce pa pogledamo te stranke količaj natancenje, spoznamo, da zastopajo vse skupaj kapitalistične interese;

različne kapitalistične interese, eni velekapitalistične, drugi srednjekapitalistične, eni interese žganjarske, drugi interese sodovske industrije, ampak vse skupaj vendar kapitalistične interese.

Here's some more news! We received another letter from a Falcon Flight in Holland last week. Listen to this: They have 10,000 members there! They sent us six snapshots of beautiful homes that are owned by the Falcon organization. Wouldn't it be wonderful if we could ever get so well organized that we could have our own summer camps, headquarters, 'n everything?

This letter was from Anna and Wiek Warffemius. We published their first letter and address; you remember. If you haven't yet written to one of the Falcons in Holland, write now!

THE FALCON NEST

Falcons and readers of the Falcon Nest! Here's that contest we promised you! A prize will be awarded for the best letter on this subject: "Which would you rather be—a dead hero or a living coward?"

In the letter include your name, address, and age. The contest will begin when you receive this issue and end Thursday, March 26. That gives you a full three weeks to enter.

Anyone—whether he is a Falcon or just a reader of our column—may enter. Here's the award: A copy of "Verney's Justice," written by a great Slovens author, Ivan Cankar, and translated into the English by Louis Adamic. Think clearly which you would rather be—a dead hero or a living coward—and then write in your answer.

There are Falcons in Montreal, Canada, too. One Flight there issues a monthly bulletin which they call "The Falcon." It teaches boys and girls how to write and express themselves so that they will know how to write for others when they grow up.

Remember? Last week was DETROIT week for writing to our little column. Next week we'll tell you what reply we got from that city.

All Falcons know that George Washington whose birthday was observed last month was no hero of the working people. He was one of the richest men in his colony; he owned slaves and did nothing to free them; he was "first in war" so that American profit-makers could get all the money without having to share it with England, and he didn't do much in really founding the government. It was not due to his influence but to Jefferson, Benjamin Franklin, and Thomas Paine that the common people are supposed to have an equal right in the government.

Falcons, do you remember at least 3 important dates we commemorated during the month of February: Lincoln's birthday, the Vienna massacre, and Victor Berger.

(Send your correspondence to Mary Jugg, 4134 W. 24th Place, Chicago.)

THE MIDDLE CLASS

By David P. Berenberg

The aim of Socialism is the liberation of the workers from wage slavery. It wishes to establish an industrial democracy in which the workers shall own collectively the machines at which they work. In such a society goods will be produced for use, and not for profit. In such a democracy there will be no rich and no poor.

The great majority of the people are workers, and stand to gain all and lose nothing in the change from capitalism. But there are large groups that do not think of themselves as workers. The farmers, professionals, workers in offices, retail store owners and clerks, call themselves the middle class, and think that their wealth and power, of which they are very proud, will be gone.

They are wrong. In the first place, Socialism does not aim at common ownership of personal property. It wishes to socialize the productive machine, the mines, the industrial resources. In the second place, those who still dream that capitalism will restore to the middle class its property and prestige are deceiving themselves. These things are gone for good.

Those, again, who look at Italy and Germany, and think that in those countries the middle class is winning back, under Fascism, its old place of power and respectability, do not understand Fascism. In the Fascist countries the capitalists used the middle class as a cat's paw to aid them.

Capitalism has almost destroyed the middle class. Many members of the middle class, whether they know it or not, are already part of the working class. Only habit prevents the members of the old middle class from doing that. Habit must be broken.

There is no reason why the middle class should not throw in its lot with the workers. Only habit prevents the members of the old middle class from doing that. Habit must be broken.

The working class needs the special skill and knowledge that the middle class possesses. The middle class needs the ability to organize and fight that the working class has shown. Together they can end in a day the capitalist regime of hunger for the many and luxury for a few.

THEN WHAT?

"Henry, dear, we have been going together now for more than ten years. Don't you think we ought to get married?"

"Yes, you're right—but who'll have us?"—Border Citizen Star.

NAJVEČJA SLOVENSKA KNJIGARNA

ZVEZNA JEČA NA OTOKU ALCATRAZ

na tistim kriminalcem, kateri so vladajočim politikom najbolj na poti. Al Capone iz Chicaga na primer je v tem zaporu in sicer zato, ker je v svoji kriminalni karjeri podpisal v volilnih kampanjah največ republikance.

"Proletarci"

boste storili veliko uslugo, če mu skozi to krizo pomagate s tem, da naročino če le mogoče točno obnavljate in da mu pridelite novih naročnikov.

Tudi prispevki v tiskovni fond so mu zdaj neobhodno potrebni

Vlada Zed. država ima na malen otoku Alcatraz blizu San Francisca, Calif., ki ga prikazuje ta slika, jetniko kemp, kamar posilja "najnevarnejšo in najbolj sločesto kriminalce". Politični prijatelji nekaterih jeftinov trdijo, da to ni res, kajti ječa je v resnicu namejeno

Pišite po cenik PROLETARCU

No. 1486.

Published weekly at 2301 S. Lawndale Ave.

CHICAGO, ILL., March 4, 1936.

VOL. XXXI.

WHITHER GERMANY?

By Rudolph Katz

The beginning of the fourth year of the Hitler regime presents a peculiar picture. Participating in the celebrations marking the third anniversary of the regime on January 30 were largely the storm troops and party members, but not the army or government employees. The people were conspicuous by their absence.

A striking feature of the celebration was the publication in the official Reich gazette of legislation governing the proclamation of martial law—an act likely to be of extraordinary importance in the future but passed over in silence by the German press. Briefly, the law provides that martial law may be proclaimed in the event of disorders or a state of danger arising in the Reich, under which all power shall be transferred from the civil to the military authorities. With the proclamation of martial law, the commander of the army corps in each province would automatically become chief of the civil administration. All civil authorities as well as leaders of the Hitler party and Storm Troops chieftains would then be expected to obey only the orders of the general. In other words, there would be a return to the situation as it existed in the "beautiful and glorious" days of 1914-18.

Rise of Hitler

This law marks another important milestone in the history of the German counter-revolution, which began on January 30, 1933. The lines are clearly discernible. On January 30, 1933, German heavy industry succeeded in dealing to organized labor the blow long desired by the exploiters. Hitler, the exponent of the middle class, ran amuck under the effects of the severe economic crisis, was chosen by the ruling class of Germany, the masters of concentrated heavy industry, to lead the offensive against the parties of the working class, the trade unions, cooperative societies and all other positions of labor, not excluding the smallest sport organizations and song societies. He executed his orders faithfully by fanning to the extreme the ugliest, most primitive and most brutal national instincts of the mob.

During the year 1933 and the first six months of 1934 it seemed as if the economic masters of Germany were about to have the experience of Goethe's amateur magician: "I could not free myself from the spirits I had called forth." But the danger that the middleclass masses roused to fury by the pseudo-socialist propaganda of the Nazis—those elements who made Hitler and his party—would demand the enforcement of a Socialist program, nationalization of the banks, heavy industry, the chemical industry and the armament industry, which had in the meanwhile attained gigantic proportions was very soon overcome. The blood purge of June 30, 1934, and Hitler's declaration that "the revolution is over" proved that he remained faithful to his real masters. To put it more precisely: he had to remain faithful to his masters if he was not to be handed his passports on the principle that the Moor had done his work and could go now.

The Real Masters

It has been quite clear who have been the real rulers in Germany since the end of 1934, and particularly since the repudiation of the military provisions of the Versailles Treaty

WHAT IS YOUR OPINION?

Why is it that in this supposed to be civilized world we still have men butchering one another for no apparent reason? What is this thing called war that the nations so often become involved in and what is their gain?

I can see no gain for any nation in their war racket but merely a waste of time, youth and money. The only ones to profit are the capitalists and munition kings because war is an excellent business that brings them huge dividends. The workers are the innocent victims of this wholesale slaughter and must pay the bill.

When I think of this world in terms as civilized, I often ask myself, what's so civilized about it? Can we call it civilization while wars are going on between countries? When nations are in a mad scramble to supply themselves with bigger armies, navies, with all kinds of ammunition, airships, battleships, poisonous gases, etc.? When man seeks to destroy himself as well as the earth he is living on? Is this what we call civilization?

Real civilization to me would mean disarmament and not armament. It should mean eternal and everlasting peace and not war. It should mean true love of brotherhood, a "United States of the World" in its real sense where people would be free from

forthcoming, the landlords expected higher rents, the tenants looked for lower rents, the unemployed white collar workers expected jobs. The petty bourgeoisie is now perceiving it has been deceived. The process of disillusionment is still in progress. Rising food prices, food shortage, decline in real earnings and increase in taxes were required to rouse these elements to the realization that they are victims of an extraordinary historical swindle. Added to this has been the abolition of all democratic rights.

Fascist Basis Melting

The present situation in Germany may be summarized as follows:

The mass basis required by a modern dictatorship, and which had been acquired by German fascism in the support of the petty bourgeoisie during the critical period of 1930-1933 by means of hysterical and irresponsible propaganda, is already melting away like snow in the spring sun. When this process is completed, heavy industry will no longer find its alliance with the Nazi party profitable. The Nazis will be compelled to abdicate, while the masters of heavy industry and agriculture will be compelled to seek a new way out of the hopeless situation to save their skins. This way of escape may be—probably will be—war, or colonial acquisitions, or similar adventures.

Most everybody in Germany feels that changes are impending. The enslaved German working class is beginning to move. The day will come when the workers will storm the gates of the government buildings, supported by the masses of the disappointed petty bourgeoisie. That day, we may be sure, is not far removed. And on that day the Social Democracy, assuming the leadership of the masses, will be at its post, fortified by the cruel experience of the Hitler dictatorship and ready to undertake with energy and determination the task of building a new political and social order.

CONCERT FESTIVAL IN CLEVELAND

Cleveland, O. Entries have been received from eight singing societies to participate in the first Workers' Singing Festival to be held Sunday, March 8, at 3 p.m., under auspices of the Socialist Party of Cuyahoga County at the Slovene Auditorium, 6417 St. Clair Ave.

Most of the workers' singing societies in Cleveland are national groups; singing songs written in their languages. Several of the societies, such as the German group Liedertafel, the Slovene Socialist chorus Zarja and others have a history which dates back over a period of 20 to 40 years. Zarja will celebrate its 20th anniversary this coming Thanksgiving Day. Such organizations have been active in developing a working class culture and in preserving the customs and traditions of the workers' organizations.

Each singing society will present a group of three numbers. At the conclusion of the concert all societies will group together and sing The Internationale. A group of solo numbers by talented instrumentalists will also be a part of the program. The contest is to be judged by music edi-

tors of the Cleveland daily papers. The winners of this contest will be invited to sing at the mass meeting of the Socialist Party National Convention which will be held in Cleveland May 23, 1936. This meeting will attract Socialist and labor leaders from all parts of the country, including Canada and Europe. It will be held at the Public Music Hall.

Betty Bogatay.

A COMPARISON

The three main proposals for social insurance legislation now before the public are: The old age revolving pensions plan (the Townsend plan), the federal social security act (favored by the president), and the workers' social insurance bill (the Frazier bill, H. R. 3475).

The Townsend plan offers \$200 a month to all over 60 years old (except the wealthy and those who prefer to work) on condition it be spent within the month. Estimated number of beneficiaries: eight million. Cost 20 billion dollars a year, or 40 per cent of the total national income.

The average person would be deprived of 40 per cent of his income; he would pay not merely 2 per cent on the transactions he makes, but indefinitely more. For when he purchases a pound of butter he pays 2 per cent on each exchange through which it has gone in order to arrive at his table, plus tax on all contingent commodities related to this service, i.e., payrolls, machinery, equipment, on each of which a tax has in like manner been pyramided. Estimates variously made place the resulting cost of living at 50 per cent to 65 per cent higher than at present. —Facts and Figures.

The federal social security act fails to provide any health insurance, except for ending unemployment?

How about ending unemployment?

Sunday's Program At The SNPJ Hall

Chicago, Ill. According to reports a bus load of visitors from Waukegan and North Chicago will attend our branch program this Sunday at the SNPJ Hall. They plan to leave from the Slovene National Home in Waukegan at 10 a.m. and will arrive in Chicago about noon. A lot of visitors are also expected from other nearby districts to take in our fine afternoon program.

With the Waukegan visitors will come the dramatic club of the SND to present a lively two act comedy.

They tell us that the 15 characters that have parts in this play promise plenty of excitement and laughter for the audience. Martin Judnich, the director of this comedy says that its recent presentation in Waukegan is still talked about and many plan to see it a second time in Chicago.

Another short one act play is "God and Country" that will be staged by members of the Social Study Club. Here we will see four soldiers, each from a different nation, talking about the war they were engaged in. The question they ask themselves is what were we fighting for? The German wood carver from Bavaria didn't care about any land in France. The American was getting \$60 a week as salary at his trade and he was satisfied. Cakes and ale and the cab business was good enough for the British Tommy. The Frenchman was content with his little farm. They had nothing to gain from the war and as they look about they see and hear patriots calling for bigger armies, navies, more battleships, airplanes, poisonous gases etc. "But don't worry none," says Tommy. "Looks like we're gonna 'ave company pretty soon."

Singing society "Sava" also has a part in the program. The chorus will render several fine selections of classical and folk songs. There will be a recitation and speeches by comrades Mary Jugg and Peter Kokotovich. The program will be both entertaining and of educational nature and not too long. After the program Johnny Kochevar's orchestra will delight the dance couples with good music in the upper hall. Tony Omerza and Frank Gradishak will do their share of entertaining in the lower hall.

We ask all of our friends and sympathizers to attend this program Sunday at the SNPJ Hall. You can get tickets at 35c from all branch members. Reservations at the same price can also be made by calling Rockwell 2864.—Pub. Committee.

Old Brother Hubbard

For Women Only

Conducted By Mary Jugg

Through this study they expect to be able to determine the exact number of calories used during sleeping, mental exertion, and physical exertion.

*

Chicago.—The women of Branch No. 1 have undertaken to sponsor a Social party during the latter part of the month to purchase some necessary kitchen utensils for the new headquarters. Angela Zaitz proposed the idea, which is a good one, and ought to receive full support of our women. Those of you who have been wishing for more social entertainment at the headquarters, here's your chance to take the initiative for a worthwhile cause!

*

Isn't it queer that the Italian dictator believes that the proper way to prepare women for motherhood (which to him is the only function of woman) should be to keep women in ignorance—away from learning and the opportunities that will permit her to "know as much as a man." And what effect has the Christian influence, which should be centered in that country, had in trying to correct this medieval idea?

*

You women who are employed in various large companies know what a hold the employer has on you. You are not unacquainted with the speed-up system, the strict supervision, the wage reductions, and the right to dismiss you at will. More and more employers are using women to compete with men in working for lower wages. If you have felt the injustice of all this, why do you not invite others like you to organize into a strong labor group that will be able to meet such wrongs in a sensible manner?

SEARCHLIGHT

By
DONALD
J.
LOTRICH

Maynard C. Krueger spoke at length on the status of the Socialist Party and its prospects for the future at the meeting of our Branch, last Friday night. He stressed that a gap of years existed between the older and younger comrades which has not been bridged. The gap was incurred in the inactive days of the Party when few young people were inducted into the party, Krueger explained. He felt that it was only natural that with renewed activity and with the affiliation of younger elements the present trends would be incurred. He looked for a revitalized Socialist Party of the future which would take the lead in advising and influencing a farmer-labor party. The members listened intently and followed up with several important questions. The meeting itself was not so well attended. The great bulk of business, including reports of many committees were taken care of in record time.

At the meeting last Friday we stressed the need of making the special Program and Dance of March 8, at the SNPJ Hall, successful. First of all the net proceeds are intended for the drained treasury of Proletare. In the past few years all such important ventures brought in some fine revenue. But, there is still another reason for drawing the attention of our comrades and friends to this affair. The Waukegan, Ill., players will present comedy on the stage and they deserve your attention and cooperation. It has been quite some time since we have had any out of town dramatists on our stage. Hence, we should receive them in the proper manner.

I suppose one should say that the last Saturday's entertainment of our Social Study club was successful in that it brought us a little money and that some 80 people enjoyed rolling dice and took home the numerous gifts which our comrades secured.

Outside of that, it seems to me, we didn't do so well. The some of us appreciated going home early it is a custom of long standing, among the young people to remain out until closing time and since we didn't have any musicians they had to go elsewhere.

Another thing the older male comrades were missing and we mustn't allow the Social Study Club affairs to become exclusively young peoples affairs. In these two points we must improve next time.

Somehow, I don't quite agree with our editor in arbitrarily changing the English translation of our initials JSF to YSF. Since the Standard Dictionary says either is correct and since we have been using JSF during all these years there is really no reason for changing it. When the noun is spelled out the difference

isn't so noticeable but the abbreviation certainly is. I, for one, prefer the old way.

Some of Japan's militarists went mad last week and assassinated several high government officials after storming the government buildings thereby, centering the attention of the world upon Japan more closely than ever.

Something must have gone "haywire" in their attempt, however. Either the orders were frustrated and weren't carried out as prearranged or else some of the big fellows got cold feet for surely, a handful of army officials wouldn't dare attempt such a thing without some assurance from the main bosses.

"Putsch" was a good thing from the standpoint that it warned the Japanese workers of the seriousness of their position and that it proved how right those people are who feared a Japanese attack upon Russia. Behind the whole scheme were schemers who dream of chasing the Bolsheviks out of the Orient. Of course, it is well understood by anyone with the least bit of intelligence that Japan stole Manchukuo from China to get her forces on the mainland from which position she seeks to first build her military power and then tackle the Russians. And so I am opposed to wars I feel that Russia is more than justified in building her defenses and preparing against attacks. Russia has done a masterful job in arranging the French Treaty under these circumstances for there can be no assurance of peace as long as the capitalist system lasts. Fascism's blow in Japan was thus reflected. Would that only the workers could realize their dangerous position.

At the meeting last Friday we stressed the need of making the special Program and Dance of March 8, at the SNPJ Hall, successful. First of all the net proceeds are intended for the drained treasury of Proletare. In the past few years all such important ventures brought in some fine revenue. But, there is still another reason for drawing the attention of our comrades and friends to this affair. The Waukegan, Ill., players will present comedy on the stage and they deserve your attention and cooperation. It has been quite some time since we have had any out of town dramatists on our stage. Hence, we should receive them in the proper manner.

Somehow, I don't quite agree with our editor in arbitrarily changing the English translation of our initials JSF to YSF. Since the Standard Dictionary says either is correct and since we have been using JSF during all these years there is really no reason for changing it. When the noun is spelled out the difference

**YOUNG SOCIALISTS
ANNOUNCE DRIVE**

An intensive national drive for funds to carry on various organizational activities of the YPSL has been started by the National Office of the Young People Socialist League. Milton Weisberg, National Director of the "United Young Socialist Appeal" announced that the drive began March 1st and will terminate May 1. All throughout the first week in March dinners were held by drive committees in all larger cities. Their quota is \$2,500.00.

NOTE

More English reports
and Articles on
Page 5